

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

“ ____ ” _____ 2019 р.

06-08-74

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ПРОЕКТАМИ
MANAGEMENT OF ENVIRONMENTAL PROJECTS

спеціальність

073 Менеджмент

specialty

Management

спеціалізація

Управління проектами

specialization

Project management

Національний університет

Робоча програма з дисципліни «Управління екологічними проектами» для студентів, що навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент» - Рівне, НУВГП, 2019.- 12 с.

Розробник: Н.А. Фроленкова, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Розглянуто на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від “___” _____ 2019 року № ___

Завідувач кафедри менеджменту _____ (Л.Ф. Кожушко)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю
073 Менеджмент

Протокол від “___” _____ 2019 року № ___

Голова науково-методичної комісії _____ (Л.Ф. Кожушко)

Управління екологічними проектами — область знань з планування, організації та управління ресурсами з метою успішного досягнення цілей та завершення завдань і в у природоохоронній та екологічній сферах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність методів, засобів, інструментів та процесів виконання робіт проекту, що використовуються за певною логічною послідовністю, задля досягнення його кінцевої мети.

Вивченню дисципліни передую отримання компетентностей з таких дисциплін, як «Планування проекту», «Аналіз проектної діяльності», «Менеджмент», «Методологія і стандарти управління проектами», «Бізнес-планування та експертиза проектів».

Знання та навички з дисципліни «Управління екологічними проектами» допоможуть оволодіти компетентностями з «Управління якістю», «Управління інноваційними проектами», знадобляться під час проходження переддипломної практики, допоможуть успішно написати та захистити випускову роботу.

Анотація

Управління проектами, методи якого стали формуватися в середині минулого століття, за минулий з тих пір час склалося в специфічну галузь знань і практичну методологію, яка широко застосовується в самих різних областях людської діяльності. Розроблено міжнародні стандарти управління проектами, відповідно до яких будуються процеси управління найрізноманітнішими проектами, а також будь-якими змінами в компаніях. Проектна модель управління активно впроваджується компаніями, що працюють в різних галузях, в тому числі – в галузях природокористування. Впровадження проектного управління вимагає серйозних змін у діяльності будь-якого підприємства та може дати йому серйозні переваги, оскільки дозволяє швидко реагувати на мінливі умови зовнішнього середовища.

Ключові слова: управління, проекти, екологічні, природокористування, планування, ризики, середовище, вартість, кошторис, бюджет, учасники проекту.

The management of projects, the methods of which began to form in the middle of the last century, in the past since time has developed into a specific branch of knowledge and practical methodology, which is widely used in various fields of human activity. International standards of project management have been developed, in accordance with which the processes of management of a variety of projects, as well as any changes in companies, are being built. The project

management model is actively implemented by companies operating in different fields, including in the fields of nature management. Introduction of project management requires serious changes in the activities of any enterprise and can give him significant benefits, since it allows you to quickly respond to changing environmental conditions.

Key words: management, projects, environmental, nature management, planning, risks, environment, cost, cost, budget, project participants.

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання інтегровані
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	нормативна
		Рік підготовки
		2 й
Модулів – 2	Спеціальність 073 Менеджмент	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й
		Лекції
Загальна кількість годин – 90 год.	Спеціалізація Управління проектами	16 год.
		Практичні
		14 год.
Тижневих годин: аудиторних – 2 СРС – 7.5	Рівень вищої освіти: магістр	Самостійна робота
		60 год
		Вид контролю: залік

Примітка. Співвідношення кількості аудиторних занять та СРС становить 33% до 67%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління екологічними проектами» є набуття розуміння особливостей процесів управління екологічними проектами та формування у майбутніх фахівців компетенцій розроблення та управління їх плануванням та реалізацією.

Основними **завданнями** курсу є теоретична підготовка студентів та одержання практичних навичок з таких питань: обґрунтування методологічних принципів розробки та реалізації екологічних проектів та їх основних підсистем.

За підсумками вивчення курсу студент повинен ЗНАТИ:

- методологію управління процесами екологічних проектів;
- особливості управління екологічними проектами;
- історію розвитку проектного менеджменту;
- життєвий цикл екологічного проекту та методи управління ним.

За підсумками вивчення курсу студент повинен УМІТИ:

- структурувати екологічні проекти та формувати організаційно-економічні механізми управління ними з урахуванням галузевих особливостей;
- планувати процеси екологічного проекту;
- управляти процесами екологічного проекту;
- здійснювати контроль за розробкою і реалізацією екологічного проекту;
- управляти екологічними програмами та портфелями проектів;
- застосовувати сучасні інформаційні системи для розроблення й управління проектами.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ПРОЕКТАМИ

Тема 1. Загальна характеристика управління екологічними проектами

Мета, завдання, предмет та об'єкт навчальної дисципліни. Екологічні проекти та їх класифікація. Життєвий цикл природоохоронного проекту. Сутність системи управління проектами, її елементи. Принципи, функції та процеси проектного менеджменту. Особливості управління екологічними

Тема 2. Концепція планування та управління екологічними проектами

Особливості розроблення концепції та статуту екологічного проекту. Складові системи планування проектів. Основні етапи процесу планування екологічних проектів. Характеристика робіт з планування проекту. Методологічні підходи до планування проектів. Традиційний підхід: систематичний, багатостадійне та багаторівневе планування. Методологія «витрати-час-ресурси» (CTR). Обґрунтування доцільності екологічного проекту. Керівництво та управління виконанням проекту. Моніторинг та управління роботами проекту. Загальне управління змінами.

Тема 3. Середовище управління проектами, управління комунікаціями екологічного проекту.

Визначення зацікавлених сторін екологічного проекту. Планування управління—зацікавленими сторонами. Управління очікуваннями зацікавлених сторін. Управління залученням зацікавлених сторін.

Внутрішнє середовище проекту: економічні умови, соціальні умови, стиль керівництва проектом, організація проекту, методи та засоби комунікації.

Планування комунікацій. Процес розповсюдження інформації. Технологія передачі інформації. Аналіз потреб зацікавлених осіб. План управління комунікаціями.

Тема 4. Управління змістом екологічного проекту. Організація системи управління проектами

Збір вимог та визначення змісту екологічного проекту. Створення ієрархічної структури робіт екологічного проекту. Методологія структуризації, її характеристика та значення. CTR - словник для середніх та великих проектів. Підтвердження змісту та управління змістом проекту. Інспекція змісту, запити на зміни.

Види організаційних систем. Основні різновиди організаційних структур управління. Технологія проектування організаційної структури управління проектами. Функціональний та цільовий підходи, їх переваги та недоліки. Сутність та основні форми зовнішньої та внутрішньої організаційних структур. Зовнішні організаційні структури проекту. Принципи побудови. Внутрішня функціональна структура проекту.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПІДСИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ПРОЕКТАМИ

Тема 5. Управління термінами та вартістю екологічного проекту.

Визначення робіт та встановлення їх послідовності. Оцінювання ресурсів і тривалості робіт. Сутність, завдання та види календарних планів. Принципи та способи планування проектів у часі. Методологія календарного планування проектів. Діаграма Ганта (порядок побудови, основні параметри та характеристики). Управління календарним планом реалізації екологічного проекту.

Характеристика ресурсів екологічного проекту. Мета планування витрат. Види проектних витрат, методика їх обчислення. Ознаки класифікації витрат проекту. Розрахунок кошторису екологічного проекту. Складання бюджету екологічного проекту та програми. Управління вартістю проекту. Оптимізація використання ресурсів. Інвестиційний план. Розрахунок поточних проектних витрат. Баланс грошових потоків. Особливості фінансування екологічного проекту.

Тема 6. Управління ризиками екологічного проекту.

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків екологічного проекту. Причини виникнення та чинники впливу на динаміку ризиків. Планування системи управління ризиками. Процеси ідентифікації, якісного й кількісного аналізу екологічних ризиків. Методи оцінки ризику. Планування реакції на ризики. Моніторинг та управління ризиками. Способи зниження ризиків екологічних проектів. Розподіл ризиків між учасниками проекту. Якісний розподіл ризиків. Страхування ризиків. Резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Формування реакції на ризик.

Тема 7. Управління закупівлями і контрактами в екологічному проєкті.

Планування закупівель і поставок екологічного проекту. Здійснення закупівель. Торги. Процедура закупівлі. Конкурс. Процеси управління закупівлями та закриття контрактів.

Тема 8. Управління якістю екологічного проекту. Організація контролю за реалізацією проекту. Завершення проекту.

Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення його якості. Планування якості проекту. Процес контролю якості проекту. Аудит якості. Витрати на забезпечення якості проекту. Організація і послідовність здійснення контролю. Методи контролю екологічних проектів. Основні елементи контрольного циклу. Інструментарій контролю проектів. Контроль виконання календарних планів та бюджетів екологічного проекту. Звітність у системі контролю (завдання, принципи побудови, форми подання).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи управління екологічними проектами			
Тема 1. Загальна характеристика управління екологічними проектами	2	2	7
Тема 2. Концепція планування та управління екологічними проектами	2	2	8
Тема 3. Середовище управління проектами, управління комунікаціями екологічного проекту.	2	2	7
Тема 4. Управління змістом екологічного проекту. Організація системи управління проектами.	2	2	8
Змістовий модуль 2. Підсистеми управління екологічними проектами			
Тема 5. Управління термінами та вартістю екологічного проекту.	2	2	8
Тема 6. Управління ризиками екологічного проекту	2	2	8
Тема 7. Управління закупівлями і контрактами в екологічному проекті	2	1	7
Тема 8. Управління якістю екологічного проекту. Організація контролю за реалізацією проекту. Завершення проекту	2	1	7
Всього	16	14	60

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості реалізації екологічних проектів. Проблеми та перспективи розвитку галузей природокористування.	2
2	Формування концепції та статусу екологічного проекту. Середовище функціонування екологічного проекту	2
3	Побудова ієрархічної структури робіт та організаційної структури управління екологічним проектом. Управління часом в екологічному проектуванні	2
4	Управління вартістю в екологічному плануванні. Складання кошторису та бюджету проекту.	2

5	Джерела фінансування екологічних проєктів	2
6	Управління ризиками в екологічних проєктах. Управління якістю в екологічних проєктах	2
7	Управління закупівлями. Тендери і контракти. Контроль і закриття екологічного проєкту.	2
	Разом	14

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год. занять.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості управління екологічними проєктами	6
2.	Методологічні підходи до планування проєктів.	6
3.	Планування комунікацій та процес розповсюдження інформації	6
4.	Управління змістом проєкту. Інспекція змісту, запити на зміни.	6
5.	Основні різновиди організаційних структур управління.	6
6.	Методи та засоби оцінки тривалості робіт	6
7.	Забезпечення якості екологічного проєкту	6
8.	Класифікація ризиків екологічного проєкту. Методи оцінки ризику	6
9.	Особливості фінансування екологічних проєктів	6
10.	Звітність у системі контролю екологічних проєктів	6
	Всього	60

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі проведення лекційних та практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

- тематичні тести;
- розв'язування задач;
- ділові ігри;
- виконання аналітичних завдань.

В ході проведення занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійні засоби для слайдової презентації (у програмі PowerPoint) лекційного матеріалу;
- друковані роздаткові матеріали.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення таких видів контролю:

- поточний контроль здійснюється за допомогою проведення усного та письмового опитування, тестування, виконання контрольних робіт після вивчення змістових модулів
- підсумковий контроль у вигляді заліку.

Для діагностики якості навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
50				50				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
12	13	12	13	12	13	12	13	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	зараховано
82 – 89	зараховано
75 – 81	зараховано
64 - 73	зараховано
60 - 63	зараховано
35 - 59	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 06-01-138 Жемба А. Й. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни "Управління проектами" для студентів зі спеціальності 8.03050401, 7.03050401 – "Економіка підприємства" денної та заочної форм навчання.
- 101-128 Скрипчук П. М., Судук О. Ю. Методичні вказівки до виконання практичних занять із дисципліни „Основи управління проектами та проектний аналіз” зі студентами напряму підготовки 6.030601 „Менеджмент” денної форми навчання. Частина 2. Методологія проектного аналізу.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Кожушко Л. Ф., Кропивко С. М. Управління проектами: Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2008. - 432 с.
2. Ноздріна Л. В., Яшук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.
3. Рокочинський А.М., Кожушко Л.Ф., Кропивко С.М., Фроленкова Н.А. Управління проектами у водному господарстві та природокористуванні: Навч. посіб. для студ. спец. "Гідромеліорація". - Рівне: НУВГП, 2012. - 293с.
4. Руководство к своду знаний по управлению проектами (руководство РМВОК®): Project Management Institut, 2008. 4-е изд., 496 с.

ДОПОМІЖНА

1. Бушуев С.Д. Управління проектами. Словник-довідник. – К: Українська асоціація управління проектами, 2000.
- Кобиляцький Л.С. Управління проектами: Навч. посіб.-Київ: МАУП, 2002. - 198с.
2. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб. / В.А. Рач, О.В. Россошанська, О.М. Медведєва; за ред. В.А. Рача. – К.: «К.І.С.», 2010. – 276 с.
3. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навч. посібник. - 2-е вид.-Київ: Каравела, 2005. - 320с.
4. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навч. посібник. - 3-е вид.-Київ: Каравела, 2009. - 320с.
5. Трофимов В.В., Иванов В.Н., Казаков М.К., Евсеев Д.А., Карпова В.С. Управление проектами с Primavera. Учебное пособие. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2005. — 180 с.
6. Тян Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами: Підручник. - Київ: ЦНЛ, 2004. - 224с.-966-8253-31-0.
7. Управление инновационными проектами: Учеб. пособие/Под ред. проф. В.Л. Попова. - Москва: ИНФРА-М, 2011. - 336 с.-Высшее образование. - 978-5-16-002774-6.
8. Управление строительными инвестиционными проектами: Учеб. пособие/Под ред. В.М. Васильева, Ю.П. Панибратова. - Москва-С.- П., 1997. - 295с.
9. Управління проектами: Навч. посіб./Уклад. Ю.І. Гайда. - Тернопіль: ТАНГ, 2005. - 316с.
10. Управління проектами: Навч. посібник. - Київ: ЦУЛ, 2008. - 168с.

12. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
5. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php

